

Een gedragsmatige beschrijving om het aangaan van deze momenten te vereenvoudigen

Betekenisvolle interactiemomenten tussen mensen met een zeer ernstig verstandelijke beperking en hun begeleiders

Betekenisvolle interactiemomenten zijn voor iedereen belangrijk. Ze dragen bij aan iemands welbevinden. Bij mensen met een zeer ernstig verstandelijke beperking* kan de complexiteit van hun beperking het aangaan van betekenisvolle interactiemomenten bemoeilijken, zowel voor henzelf als voor hun begeleiders. Om het aangaan van deze momenten eenvoudiger te maken heeft de Academische Werkplaats Leven met een verstandelijke beperking (AWVB) - in samenwerking met zorgorganisatie Amerpoort - in kaart gebracht wat er tijdens een betekenisvol interactiemoment gebeurt in het gedrag van mensen met een zeer ernstig verstandelijke beperking en hun begeleiders.

Over het onderzoek

Voor dit verkennende onderzoek zijn drie ervaren begeleiders gefilmd tijdens een interactie met een kind/jongere met een zeer ernstig verstandelijke beperking. Vervolgens gaven de begeleiders tijdens het terugkijken van de film aan welke interactiemomenten voor hen betekenisvol waren en waardeerden deze momenten op een schaal van 1 tot 10. Het hoogst gewaardeerde moment en de aanloop daar naartoe werd per duo micro-analytisch gecodeerd met een speciaal daarvoor ontwikkeld codeerschema.

Daarbij keek de onderzoeker per 0.04 seconden of en welk gedrag (zoals kijken, hoofdbewegingen maken, geluiden maken) plaatsvond bij de begeleider en bij de persoon met een zeer ernstig verstandelijke beperking. Tot slot werd geanalyseerd hoe vaak bepaald gedrag voorkwam (in het algemeen en tijdens een betekenisvol interactiemoment en de aanloop ernaartoe) en of er verschillen waren tussen het gedrag van de begeleider en dat van de persoon met een zeer ernstig verstandelijke beperking.

[lees verder >](#)

* In verband met de leesbaarheid wordt in dit factsheet de term 'mensen met een zeer ernstig verstandelijke beperking' gebruikt, waar 'mensen met een zeer ernstig verstandelijke beperking' en 'mensen met een zeer ernstig verstandelijke meervoudige beperking' wordt bedoeld.

Resultaten

Het codeerschema blijkt het gedrag van begeleiders en mensen met een zeer ernstig verstandelijke beperking betrouwbaar te coderen op microniveau. Samengevat vallen drie dingen op:

- Begeleiders en mensen met een zeer ernstig verstandelijke beperking laten in het algemeen het vaakst 'kijken', 'bewegen' en 'aanraken' zien.
- Begeleiders laten in het algemeen vaker gedrag zien dan mensen met een zeer ernstig verstandelijke beperking.
- Begeleiders en mensen met een zeer ernstig verstandelijke beperking laten vaker gedrag zien tijdens een betekenisvol moment dan tijdens de aanloop ernaartoe.

Aanbevelingen

Bij de deelnemende mensen met een zeer ernstig verstandelijke beperking is het verschil in de mate waarin zij 'bewegen' en 'aanraken' laten zien tijdens een betekenisvol interactiemoment in vergelijking met de aanloop ernaartoe, groter dan bij de deelnemende begeleiders. Dit lijkt erop te duiden dat mensen met een zeer ernstig verstandelijke beperking tijdens een betekenisvol interactiemoment meer betrokken zijn in de interactie dan tijdens de aanloop ernaartoe.

Voor de dagelijkse praktijk betekenen de resultaten van het onderzoek dat het belangrijk is om situaties te creëren waarin mensen met een zeer ernstig verstandelijke beperking optimaal kunnen bewegen en hun begeleiders aan kunnen raken. Dit maakt de kans groter dat betekenisvolle interactiemomenten ontstaan.

Het verkennende onderzoek geeft inzicht in het gedrag van drie duo's van begeleiders en mensen met een zeer ernstig verstandelijke beperking tijdens één betekenisvol interactiemoment. Voor validering van de resultaten is het noodzakelijk om het gedrag van begeleiders en mensen met een zeer ernstig verstandelijke beperking in een grotere variatie aan duo's en in verschillende situaties te onderzoeken.

Dit factsheet is gebaseerd op het artikel [A behavioural description of meaningful moments of interaction between people with profound intellectual disabilities and support staff](#)

Auteurs: drs. Wieneke Penninga (AWVB/Amerpoort), dr. Lex Hendriks (AWVB/Radboud Universiteit), prof. dr. Hedwig van Bakel (AW Jeugd) en prof. dr. Petri Embregts (AWVB), 2024, Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities

Meer weten? Neem dan contact op met Lucienne Heerkens, kennismanager van de AWVB: awvb@tilburguniversity.edu

oktober 2024

www.awvb.nl